

Mała encyklopedia aksjologii pedagogicznej –

Patriotyzm

1. Definicyjne ujęcie patriotyzmu

Patriotyzm to postawa społeczna i moralna wyrażająca przywiązanie do własnego kraju, jego kultury, historii oraz tradycji. Obejmuje troskę o dobro wspólne, poszanowanie symboli narodowych, a także gotowość do podejmowania działań służących rozwojowi państwa. Nie sprowadza się wyłącznie do deklarowanych uczuć, lecz znajduje odzwierciedlenie w codziennych zachowaniach obywatelskich, odpowiedzialności za otoczenie oraz aktywnym uczestnictwie w życiu społecznym¹.

Znaczenie tej wartości zmieniało się na przestrzeni wieków wraz z rozwojem społeczeństw i przemianami politycznymi. W różnych okresach szczególny nacisk kładziono na obronę niepodległości, zachowanie tożsamości narodowej, działalność na rzecz społeczeństwa czy pracę dla dobra publicznego. Zwłaszcza w czasach zagrożenia suwerenności postawa ta odgrywała istotną rolę w jednoczeniu obywateli wokół wspólnych celów².

Obecnie przywiązanie do ojczyzny najczęściej wiąże się z odpowiedzialnym korzystaniem z praw obywatelskich, przestrzeganiem norm społecznych, dbałością o dziedzictwo kulturowe oraz zaangażowaniem w sprawy publiczne. Współczesne rozumienie tego pojęcia podkreśla również szacunek wobec innych państw i kultur, dzięki czemu odróżnia się ono od postaw opartych na poczuciu wyższości czy wykluczaniu innych grup³.

Kształtowanie więzi z krajem stanowi ważny element wychowania młodego człowieka. Pozwala lepiej zrozumieć własne korzenie, budować poczucie tożsamości oraz rozwijać odpowiedzialność za przyszłość społeczeństwa i państwa⁴.

Współczesne przemiany społeczne, kulturowe i polityczne sprawiają, że patriotyzm nabiera nowych znaczeń i stawia przed edukacją kolejne wyzwania. Wychowanie patriotyczne powinno dziś nie tylko odwoływać się do tradycyjnych wartości związanych z ojczyzną, lecz także uwzględniać potrzeby i realia współczesnego świata. Istotne staje się kształtowanie

---

¹ *Encyklopedia Aksjologii Pedagogicznej*, red. K. Chałas, A. Maj, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2016, s. 729–733.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

świadomej tożsamości narodowej, rozwijanie odpowiedzialności za wspólnotę oraz przygotowanie młodych ludzi do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym⁵.

W obecnych warunkach patriotyzm nie może być rozumiany wyłącznie przez pryzmat historycznych doświadczeń narodu. Konieczne jest poszukiwanie nowych sposobów wyrażania przywiązania do ojczyzny, które będą odpowiadały wyzwaniom XXI wieku. Niezmiennie jednak jego podstawą pozostają troska o dobro kraju, poczucie odpowiedzialności za wspólnotę narodową, solidarność społeczna oraz szacunek wobec innych narodów i kultur⁶.

Współczesna edukacja patriotyczna powinna być ściśle powiązana z edukacją obywatelską, regionalną oraz ekologiczną. Coraz większego znaczenia nabiera bowiem świadomość problemów środowiskowych, które wymagają odpowiedzialnych działań zarówno na poziomie lokalnym, jak i globalnym. Dbalność o środowisko naturalne może być postrzegana jako jeden z przejawów odpowiedzialności za przyszłość własnego kraju i kolejnych pokoleń⁷.

Ważnym elementem kształtowania postaw patriotycznych jest również rozwijanie więzi z tzw. małą ojczyzną. Poznawanie historii regionu, lokalnych tradycji oraz angażowanie się w życie społeczności sprzyja budowaniu poczucia przynależności i odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Dzięki temu patriotyzm staje się wartością obecną nie tylko w wymiarze ogólnonarodowym, ale także lokalnym⁸.

W dobie integracji europejskiej i postępującej globalizacji szczególnego znaczenia nabiera umiejętność łączenia przywiązania do własnego kraju z otwartością na współpracę międzynarodową. Współczesny patriotyzm nie stoi w sprzeczności z poczuciem wspólnoty europejskiej, lecz może stanowić jego ważne uzupełnienie. Pozwala zachować własną tożsamość narodową, jednocześnie przygotowując do funkcjonowania w coraz bardziej złożonym i wzajemnie powiązanym świecie⁹.

Szczególną rolę w kształtowaniu postaw patriotycznych odgrywa rodzina, ponieważ to właśnie w niej dziecko po raz pierwszy styka się z wartościami, normami i wzorcami zachowań związanymi z miłością do ojczyzny. Wychowanie patriotyczne nie ogranicza się wyłącznie do działań podejmowanych przez szkołę czy nauczycieli, lecz jest procesem znacznie szerszym, obejmującym również codzienne doświadczenia, tradycje rodzinne oraz wzorce przekazywane

---

⁵ K. Brózda, *Aksjologia ojczyzny i patriotyzmu w kontekście materiałów dydaktycznych do szkoły podstawowej*, rozprawa doktorska, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2016, s. 5-6.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

nieświadomie przez najbliższe otoczenie. Skuteczność oddziaływań wychowawczych zależy zatem nie tylko od wiedzy pedagogicznej, ale również od autentycznych postaw i wartości obecnych w środowisku, w którym rozwija się młody człowiek¹⁰.

2. Inspiracje dydaktyczne do zajęć lekcyjnych w poszczególnych przedmiotach nauczania:

Dla klas 4-8 szkoły podstawowej

Język Polski

Temat zajęć: Miłość do Ojczyzny jako dbanie o język polski.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postawy patriotycznej poprzez troskę o język ojczysty.
- Uświadomienie uczniom, że język polski jest ważnym elementem kultury i tożsamości narodowej.
- Rozwijanie umiejętności poprawnego posługiwania się językiem polskim.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: ojczyzna, patriotyzm, język ojczysty;
- rozumie, że dbanie o język polski jest przejawem patriotyzmu;
- dostrzega znaczenie poprawnej wymowy, pisowni i kultury słowa;
- potrafi wskazać przykłady troski o język polski;
- współpracuje w grupie podczas wykonywania zadań.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- metoda zadaniowa,
- pogadanka.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

---

¹⁰ B. Śliwerski, „Teoretyczne podstawy wiedzy o kształtowaniu postaw patriotycznych”, *Edukacja Zawodowa i Ustawiczna*, nr 2(2017), s. 58-59.

Środki dydaktyczne:

- kartki z zadaniami,
- tablica lub ekran multimedialny,
- kolorowe karteczki,
- plansza z hasłem „Dbam o język polski”.

Przebieg:

Część wstępna (5 minut): Powitanie uczniów. Nauczyciel zapisuje na tablicy słowo „patriotyzm” i pyta:

- Z czym kojarzy wam się patriotyzm?
- Jak można okazywać miłość do Ojczyzny na co dzień?

Uczniowie podają swoje pomysły.

Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia, że patriotyzm to nie tylko znajomość historii, symboli narodowych czy udział w uroczystościach państwowych, ale również codzienna troska o język polski.

Rozmowa:

- Dlaczego język polski jest ważny dla Polaków?
- Co by się stało, gdybyśmy przestali dbać o poprawność języka?
- Jak możemy dbać o język polski każdego dnia?

3. Praca w grupach – „Strażnicy języka polskiego” (15 minut): Uczniowie zostają podzieleni na grupy. Każda grupa otrzymuje kartę pracy z zadaniem:

Zadanie 1. Zaznacz zachowania świadczące o dbaniu o język polski:

- czytanie książek,
- używanie wulgaryzmów,
- poprawne pisanie wiadomości,
- wyśmiewanie błędów innych,
- wzbogacanie słownictwa,
- staranne wypowiedanie się.

Zadanie 2. Dokończ zdanie: „Dbam o język polski, gdy...”. Przedstawiciele grup prezentują swoje odpowiedzi.

4. Zabawa edukacyjna „Mistrz pięknej polszczyzny” (10 minut): Nauczyciel czyta zdania zawierające błędy językowe lub niepoprawne formy. Przykłady:

- Poszłem do sklepu.
- Włączam komputer.
- Tą książkę przeczytałem wczoraj.

Uczniowie poprawiają błędy: *Poszedłem do sklepu. *Włączam komputer. *Tę książkę przeczytałem wczoraj.

Rozmowa o tym, dlaczego warto mówić poprawnie.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdanie: „**Mogę dbać o język polski poprzez...**”. Nauczyciel zapisuje odpowiedzi na tablicy pod hasłem: „Dbam o język polski”.

Temat zajęć: Rozróżnianie prawdy od manipulacji – jak rozpoznawać hejt?

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie umiejętności krytycznego myślenia.
- Uświadomienie uczniom zagrożeń związanych z manipulacją i hejtem.
- Rozwijanie odpowiedzialnych postaw podczas korzystania z Internetu i mediów.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: prawda, manipulacja, hejt;
- rozpoznaje przykłady hejtu i manipulacji;
- odróżnia fakty od opinii;
- potrafi wskazać sposoby sprawdzania wiarygodności informacji;
- wie, jak reagować na hejt w Internecie i w życiu codziennym;
- rozwija umiejętność kulturalnej komunikacji.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- analiza przykładów,
- praca w grupach,
- dyskusja.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- tablica lub prezentacja,
- kartki z przykładami wypowiedzi,
- kolorowe kartki (zielone i czerwone),
- karta pracy.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy hasła: **PRAWDA – MANIPULACJA – HEJT**. Pytania do uczniów:

- Z czym kojarzą wam się te słowa?
- Gdzie najczęściej spotykamy się z informacjami i opiniami?
- Czy wszystko, co przeczytamy w Internecie, jest prawdą?

Krótką rozmowa wprowadzająca.

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia pojęcia: **Prawda, Manipulacja, Hejt**.

Rozmowa:

- Dlaczego ludzie mogą rozpowszechniać nieprawdziwe informacje?
- Jakie skutki może mieć hejt?

3. Ćwiczenie „Fakt czy opinia?” (10 minut): Nauczyciel odczytuje zdania. Uczniowie podnoszą:

- zieloną kartkę – fakt,
- czerwoną kartkę – opinia.

Przykłady:

- a) Warszawa jest stolicą Polski. (fakt)
- b) Matematyka jest najciekawszym przedmiotem. (opinia)
- c) Wisła jest najdłuższą rzeką w Polsce. (fakt)
- d) Lato jest najlepszą porą roku. (opinia)

4. Ćwiczenie praktyczne – „Życzliwi czy Trollowice?” z wykorzystaniem Interlandii (15 minut): Nauczyciel wyjaśnia, że uczniowie będą ćwiczyć rozpoznawanie hejtu, niemiłych komentarzy oraz właściwych zachowań w sieci.

Przebieg:

1. Uczniowie przechodzą do krainy „Życzliwi” (**Kind Kingdom**) w Interlandii.
2. Indywidualnie lub w parach wykonują wybrane zadania związane z:
  - rozpoznawaniem życzliwych i nieżyczliwych zachowań,
  - reagowaniem na hejt,
  - wspieraniem innych użytkowników Internetu.
3. Po zakończeniu nauczyciel inicjuje krótką rozmowę:
  - Jakie zachowania pomagały zdobywać punkty?
  - Jakie komentarze można uznać za hejt?

- Jak czują się osoby, które spotykają się z obraźliwymi komentarzami?
- Co możemy zrobić, gdy jesteśmy świadkami hejtu?

Podsumowanie ćwiczenia: Uczniowie wspólnie tworzą listę zasad:

„Jak reagować na hejt i nie dać się manipulacji w Internecie?”

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Aby sprawdzić, czy informacja jest prawdziwa, mogę...”
- „Na hejt należy reagować poprzez...”
- „Po tych zajęciach wiem, że...”

Temat zajęć: Wielcy polscy naukowcy – patrioci.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postawy patriotycznej poprzez poznawanie osiągnięć polskich naukowców.
- Rozwijanie zainteresowania historią i nauką.
- Budowanie szacunku dla osób, które swoją pracą przyczyniły się do rozwoju Polski i świata.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, kim jest naukowiec i patriota;
- wymienia wybranych polskich naukowców i ich osiągnięcia;
- rozumie, że działalność naukowa może być formą służby Ojczyźnie;
- wskazuje cechy patriotycznej postawy naukowców;
- potrafi współpracować w grupie i prezentować wyniki swojej pracy.

Metody pracy:

- pogadanka,
- burza mózgów,
- praca z materiałem źródłowym,
- praca w grupach,
- prezentacja.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna,

- zdjęcia polskich naukowców,
- karty pracy,
- kartki A3 i flamastry.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy słowa: **NAUKOWIEC – PATRIOTA**. Krótka rozmowa kierowana.

Pytania:

- Kogo nazywamy naukowcem?
- Kogo można nazwać patriotą?
- Czy naukowiec może być patriotą? Dlaczego?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel przedstawia sylwetki wybranych polskich naukowców:

- Mikołaj Kopernik
- Maria Skłodowska-Curie
- Ignacy Łukasiewicz

3. Praca w grupach – „Poznajmy polskich naukowców” (15 minut): Klasa zostaje podzielona na 3 grupy. Każda grupa otrzymuje kartę z informacjami o jednym naukowcu.

Zadanie: Przygotuj plakat zawierający:

- imię i nazwisko naukowca,
- najważniejsze osiągnięcia,
- ciekawostkę z życia,
- odpowiedź na pytanie: „Dlaczego można go/ją nazwać patriotą?”.

Po zakończeniu pracy grupy prezentują swoje plakaty.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Patriotyzm w laboratorium” (10 minut): Nauczyciel zadaje pytanie: „**W jaki sposób naukowiec może służyć swojej Ojczyźnie?**” Uczniowie zapisują pomysły na karteczkach i przyklejają je na tablicy. Następnie wspólnie tworzą definicję.

Przykładowe odpowiedzi:

- tworzenie wynalazków pomagających ludziom,
- rozwijanie medycyny.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Najbardziej zaciekał/a mnie...”
- „Dowiedziałem/łam się, że patriotyzm może polegać na...”
- „Polscy naukowcy są ważni, ponieważ...”

Historia

Temat zajęć: Wpływ wydarzeń historycznych na dzisiejszą młodzież.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Uświadomienie uczniom związku między historią a współczesnością.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec dziedzictwa narodowego.
- Rozwijanie umiejętności dostrzegania wpływu wydarzeń historycznych na codzienne życie.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcie wydarzenia historycznego;
- podaje przykłady ważnych wydarzeń z historii Polski;
- wskazuje, jak wydarzenia historyczne wpłynęły na życie współczesnych Polaków;
- rozumie znaczenie wolności, demokracji i praw obywatelskich;
- potrafi wyciągać wnioski na podstawie przykładów historycznych;
- uczestniczy w dyskusji i wyraża własne zdanie.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- analiza przykładów,
- dyskusja,
- praca w grupach.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna,
- karta pracy,
- tablica,
- ilustracje lub zdjęcia związane z historią Polski.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zadaje pytanie: „Czy wydarzenia sprzed wielu lat mogą mieć wpływ na nasze życie dzisiaj?” Uczniowie podają przykłady. Nauczyciel zapisuje na tablicy hasło: **Historia wpływa na teraźniejszość.**

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel przypomina wybrane wydarzenia historyczne:

- Rozbiory Polski
- Odzyskanie niepodległości przez Polskę
- II wojna światowa
- Powstanie Solidarności

Rozmowa:

- Jak wyglądałoby nasze życie, gdyby Polska nie odzyskała niepodległości?
- Dlaczego pamiętamy o wydarzeniach historycznych?
- Jakie wartości przekazują nam bohaterowie historii?

3. Praca w grupach – „Historia a moje życie” (15 minut): Klasa zostaje podzielona na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje jedno wydarzenie historyczne.

Zadanie: Odpowiedzcie na pytania:

1. Co wydarzyło się w tym okresie?
2. Jakie były skutki tego wydarzenia?
3. Jak wpływa ono na życie młodzieży dzisiaj?

Przykładowe odpowiedzi:

- możliwość nauki w języku polskim,
- życie w wolnym kraju,
- możliwość wyrażania własnych poglądów,
- uczestnictwo w demokratycznych wyborach,
- swoboda podróżowania.

Grupy prezentują swoje wnioski.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Gdyby nie historia...” (10 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Dzięki wydarzeniom historycznym mogę dziś...”
- „Najważniejszą lekcją, jaką daje mi historia, jest...”

Następnie odbywa się krótka dyskusja.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Nauczyciel prosi uczniów o dokończenie zdania: „**Historia jest ważna, ponieważ...**” Wybrane odpowiedzi zostają zapisane na tablicy.

Temat zajęć: Miłość do Ojczyzny w dziejach Polski – postawy ludzi w różnych epokach.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postaw patriotycznych.
- Poznanie różnych sposobów okazywania miłości do Ojczyzny na przestrzeni dziejów Polski.

- Rozwijanie umiejętności dostrzegania związku między historią a współczesnością.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: patriotyzm, ojczyzna, postawa patriotyczna;
- podaje przykłady patriotycznych postaw w różnych epokach historycznych;
- rozpoznaje bohaterów i wydarzenia związane z walką o niepodległość Polski;
- rozumie, że patriotyzm może przyjmować różne formy;
- potrafi wskazać współczesne przejawy miłości do Ojczyzny.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- pogadanka,
- praca z ilustracją i tekstem źródłowym,
- praca w grupach,
- dyskusja.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna,
- karty pracy,
- ilustracje przedstawiające bohaterów narodowych,
- kartki A3 i flamastry.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy pytanie: „**Jak można okazywać miłość do Ojczyzny?**” Uczniowie podają swoje propozycje.

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel przedstawia przykłady patriotycznych postaw w różnych okresach historii Polski:

Średniowiecze

- obrona kraju,
- służba władcy i państwu.

Okres zaborów

- pielęgnowanie języka polskiego,
- nauczanie historii i kultury Polski,
- udział w powstaniach.

II wojna światowa

- walka z okupantem,
- działalność konspiracyjna,
- pomoc innym mimo zagrożenia życia.

Czasy współczesne

- szacunek dla symboli narodowych,
- znajomość historii,
- uczciwa nauka i praca,
- działalność społeczna.

3. Praca w grupach – „Patriota różnych epok” (15 minut): Klasa zostaje podzielona na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje jedną epokę:

- średniowiecze,
- okres zaborów,
- II wojna światowa,
- współczesność.

Zadanie: Przygotujcie plakat odpowiadający na pytania:

- Jak rozumiano patriotyzm w tej epoce?
- Jakie działania świadczyły o miłości do Ojczyzny?
- Jakimi cechami powinien odznaczać się patriota?

Po zakończeniu grupy prezentują swoje prace.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Co łączy patriotów?” (10 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy nazwiska lub postacie związane z różnymi epokami:

- Tadeusz Kościuszko
- Maria Skłodowska-Curie
- Janusz Korczak
- Irena Sendlerowa

Pytanie: Co łączy te osoby, mimo że żyły w różnych czasach? Uczniowie wskazują cechy:

- odwaga,
- odpowiedzialność,
- troska o innych,
- służba Polsce,
- poświęcenie.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Patriotyzm dawniej polegał na...”

- „Patriotyzm dziś polega na...”
- „Po tych zajęciach wiem, że miłość do Ojczyzny można okazywać poprzez...”

Temat: Patriotyzm poprzez naukę – jak polscy naukowcy służyli Ojczyźnie?

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postaw patriotycznych poprzez poznawanie osiągnięć polskich naukowców.
- Uświadomienie uczniom, że służba Ojczyźnie może odbywać się nie tylko poprzez walkę, ale także przez naukę, pracę i odkrycia.
- Rozwijanie zainteresowania historią nauki oraz dorobkiem polskich uczonych.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: patriotyzm, naukowiec, odkrycie naukowe;
- wymienia wybranych polskich naukowców i ich osiągnięcia;
- wskazuje, w jaki sposób naukowcy przyczyniali się do rozwoju Polski i świata;
- rozumie, że patriotyzm może przejawiać się poprzez pracę i zdobywanie wiedzy;
- współpracuje w grupie i prezentuje wyniki swojej pracy.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- pogadanka,
- praca w grupach,
- analiza materiałów źródłowych,
- mapa myśli.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna,
- zdjęcia polskich naukowców,
- karty pracy,
- arkusze papieru A3,
- flamastry.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy hasło: „**Patriotyzm**”. Pytania do uczniów:

- Z czym kojarzy wam się patriotyzm?
- Czy patriotą może być naukowiec?
- W jaki sposób wiedza i odkrycia mogą służyć Ojczyźnie?

Krótką rozmowa wprowadzająca.

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel przedstawia sylwetki wybranych polskich naukowców:

- Mikołaj Kopernik
- Maria Skłodowska-Curie
- Ignacy Łukasiewicz

3. Praca w grupach – „Jak służyli Ojczyźnie?” (15 minut): Klasa zostaje podzielona na 3 grupy. Każda grupa otrzymuje kartę pracy dotyczącą jednego naukowca.

Zadanie: Przygotujcie plakat lub mapę myśli zawierającą:

1. Najważniejsze informacje o naukowcu.
2. Jego odkrycia lub wynalazki.
3. Korzyści dla ludzi wynikające z jego pracy.
4. Odpowiedź na pytanie: „Dlaczego można uznać jego działalność za przejaw patriotyzmu?”

Po zakończeniu pracy grupy prezentują efekty.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Patriotyzm dziś” (10 minut): Uczniowie pracują metodą burzy mózgów. Pytanie: „**Jak współczesny młody człowiek może służyć Ojczyźnie poprzez naukę?**”. Przykładowe odpowiedzi:

- sumiennie się uczyć,
- rozwijać swoje talenty,
- uczestniczyć w konkursach naukowych,
- tworzyć nowe rozwiązania i wynalazki,
- wykorzystywać wiedzę dla dobra innych.

Nauczyciel zapisuje pomysły na tablicy, tworząc wspólną mapę myśli.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Najbardziej zaciekał mnie naukowiec...”
- „Dowiedziałem się, że patriotyzm może oznaczać...”
- „Ja mogę służyć Ojczyźnie poprzez...”

WOS

Temat zajęć: Udział obywateli w życiu publicznym – wybory i inicjatywy społeczne.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postawy aktywnego obywatela.
- Poznanie sposobów uczestnictwa obywateli w życiu publicznym.
- Rozwijanie odpowiedzialności za społeczność lokalną i państwo.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: obywatel, wybory, inicjatywa społeczna;
- podaje przykłady udziału obywateli w życiu publicznym;
- rozumie znaczenie wyborów w państwie demokratycznym;
- dostrzega wpływ działań obywateli na otoczenie;
- potrafi zaproponować działania na rzecz szkoły lub lokalnej społeczności.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- dyskusja,
- praca w grupach,
- metoda projektu.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- tablica,
- kartki A3,
- flamastry,
- przykładowe karty do głosowania.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zadaje pytania:

- Kto podejmuje decyzje dotyczące naszego kraju?
- Czy zwykli obywatele mają wpływ na życie publiczne?
- W jaki sposób możemy zmieniać swoje otoczenie?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia pojęcia:

Obywatel: Osoba należąca do danego państwa, posiadająca określone prawa i obowiązki.

Wybory: Sposób wybierania przedstawicieli, którzy podejmują decyzje w imieniu obywateli.

Inicjatywa społeczna: Działanie podejmowane przez obywateli w celu rozwiązania problemu lub poprawy życia społeczności. Przykłady:

- wybory samorządowe,
- działalność samorządu uczniowskiego,
- akcje charytatywne,
- sprzątanie okolicy.

3. Ćwiczenie grupowe – „Mam pomysł dla mojej szkoły” (15 minut): Uczniowie pracują w 4–5-osobowych grupach.

Zadanie: Wymyślcie inicjatywę społeczną, która mogłaby poprawić życie w szkole.

Przykładowe pomysły: dzień bez telefonu, kiermasz charytatywny, akcja sadzenia roślin, strefa relaksu na przerwach, zbiórka książek dla biblioteki.

Grupy przygotowują krótką prezentację:

1. Jaki problem chcą rozwiązać?
2. Jakie działania proponują?
3. Kto mógłby pomóc w realizacji pomysłu?

4. Symulacja wyborów (10 minut): Każda grupa przedstawia swój pomysł. Następnie uczniowie otrzymują karty do głosowania i wybierają inicjatywę, którą chcieliby zrealizować w szkole. Po podliczeniu głosów nauczyciel ogłasza wyniki.

Rozmowa:

- Dlaczego głosowanie jest ważne?
- Czy każdy głos ma znaczenie?
- Jak czują się osoby, których projekt nie wygrał?

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Obywatel może wpływać na swoje otoczenie poprzez...”
- „Wybory są ważne, ponieważ...”
- „Najciekawszą inicjatywą społeczną była dla mnie...”

Temat zajęć: Aktywność obywatelska młodzieży – rola wolontariatu i organizacji społecznych w budowaniu zaangażowania lokalnego.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postawy aktywnego i odpowiedzialnego obywatela.

- Uświadomienie uczniom znaczenia wolontariatu i działalności społecznej.
- Rozwijanie wrażliwości na potrzeby innych ludzi i środowiska lokalnego.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: wolontariat, organizacja społeczna, aktywność obywatelska;
- podaje przykłady działań wolontariackich;
- rozumie korzyści płynące z angażowania się w życie lokalnej społeczności;
- dostrzega, że także młodzi ludzie mogą wpływać na swoje otoczenie;
- proponuje działania na rzecz szkoły lub środowiska lokalnego.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- dyskusja,
- analiza sytuacji.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa,

Środki dydaktyczne:

- tablica,
- kartki A3,
- flamastry,
- karteczki samoprzylepne.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy hasło: „**Pomagam, bo...**”.

Uczniowie kończą zdanie jednym słowem lub krótkim zwrotem. Krótka rozmowa:

- Czy pomaganie innym jest ważne?
- Czy młodzi ludzie mogą zmieniać swoje otoczenie?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia pojęcia:

Wolontariat: Dobrowolna i bezpłatna pomoc na rzecz innych osób lub instytucji.

Organizacja społeczna: Grupa ludzi działających wspólnie dla określonego celu, np. pomocy potrzebującym, ochrony środowiska czy wspierania kultury.

Aktywność obywatelska: Działania podejmowane przez obywateli na rzecz swojej społeczności. Przykłady:

- udział w akcjach charytatywnych,
- zbiórki żywności i nakrętek,
- pomoc zwierzętom w schroniskach,
- działania samorządu uczniowskiego,
- akcje ekologiczne.

3. Ćwiczenie grupowe – „Młodzi dla lokalnej społeczności” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach.

Zadanie: Wymyślcie akcję społeczną, którą mogliby zorganizować uczniowie klasy 6.

Grupa odpowiada na pytania:

- Komu chcecie pomóc?
- Jakie działania podejmiecie?
- Jakich osób lub instytucji będziecie potrzebować do współpracy?
- Jakie korzyści przyniesie akcja społeczności lokalnej?

Przykładowe pomysły: zbiórka karmy dla schroniska, akcja sadzenia drzew, pomoc seniorom, kiermasz charytatywny, sprzątanie okolicy szkoły.

Grupy prezentują swoje projekty.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Czy to wolontariat?” (10 minut): Nauczyciel czyta przykładowe sytuacje, a uczniowie pokazują kartki: TAK/NIE.

Przykłady:

- Uczeń pomaga podczas szkolnej zbiórki żywności.
- Ktoś pomaga koledze tylko dlatego, że dostanie za to pieniądze.
- Uczniowie sadzą drzewa wokół szkoły.
- Ktoś bierze udział w akcji charytatywnej z własnej inicjatywy.

Po każdej odpowiedzi uczniowie uzasadniają swoje zdanie.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Wolontariat jest ważny, ponieważ...”
- „Młodzi ludzie mogą pomagać poprzez...”
- „Po dzisiejszych zajęciach chciałbym/chciałabym...”

Temat zajęć: Miłość do Ojczyzny jako postawa obywatelska i odpowiedzialność za wspólne dobro.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich.

- Uświadomienie uczniom, że miłość do Ojczyzny wyraża się także poprzez troskę o dobro wspólne.

- Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za szkołę, społeczność lokalną i państwo.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: ojczyzna, patriotyzm, dobro wspólne, postawa obywatelska;

- rozpoznaje przykłady odpowiedzialnych zachowań obywatelskich;

- rozumie, że patriotyzm może przejawiać się w codziennych działaniach;

- wskazuje sposoby dbania o dobro wspólne;

- potrafi współpracować z innymi na rzecz społeczności.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,

- burza mózgów,

- analiza sytuacji,

- praca w grupach,

- dyskusja.

Formy pracy:

- indywidualna,

- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- tablica,

- kartki A3,

- flamastry,

- karty z opisami sytuacji.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Krótka rozmowa wprowadzająca. Nauczyciel zapisuje na tablicy dwa hasła: **PATRIOTYZM – OBYWATEL**. Pytania do uczniów:

- Czy patriotyzm oznacza tylko udział w uroczystościach narodowych?

- Jak można okazywać miłość do Ojczyzny na co dzień?

- Co to znaczy być odpowiedzialnym obywatelem?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia pojęcia:

Patriotyzm: Miłość do Ojczyzny oraz troska o jej rozwój i dobro.

Postawa obywatelska: Aktywne uczestnictwo w życiu społecznym oraz odpowiedzialność za wspólne sprawy.

Dobro wspólne: To wszystko, z czego korzystają wszyscy obywatele, np. szkoły, parki, drogi, miejsca pamięci, środowisko naturalne.

Rozmowa:

- Jak możemy dbać o dobro wspólne?
- Czy szanowanie mienia szkolnego jest przejawem patriotyzmu?

3. Ćwiczenie grupowe – „Czy to postawa obywatelska?” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach. Każda grupa otrzymuje kilka sytuacji. **Przykłady:**

- Uczeń bierze udział w akcji sprzątania okolicy.
- Ktoś niszczy ławkę w parku.
- Klasa organizuje zbiórkę dla potrzebujących.
- Mieszkańcy sadzą drzewa w swojej miejscowości.
- Uczniowie dbają o porządek w szkole.
- Ktoś maluje graffiti na zabytkowym budynku.

Zadanie:

- Oceńcie, czy jest to przykład odpowiedzialnej postawy obywatelskiej.
- Uzasadnijcie swoją odpowiedź.
- Zastanówcie się, jaki wpływ ma dane zachowanie na dobro wspólne.

Grupy prezentują swoje wnioski.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Co mogę zrobić dla swojej Ojczyzny?” (10 minut): Uczniowie indywidualnie zapisują na karteczkach odpowiedzi na pytanie: **„Jak mogę okazywać miłość do Ojczyzny każdego dnia?”**

Przykładowe odpowiedzi: szanować symbole narodowe, dbać o środowisko, uczyć się i rozwijać swoje umiejętności, pomagać innym, dbać o porządek w miejscach publicznych, uczestniczyć w życiu szkoły i społeczności lokalnej.

Następnie uczniowie przyklejają karteczki na tablicy, tworząc wspólną mapę działań obywatelskich.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Miłość do Ojczyzny oznacza dla mnie...”
- „Odpowiedzialny obywatel to osoba, która...”
- „Dla dobra wspólnego mogę...”

Temat zajęć: Szacunek do symboli narodowych.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich.
- Pogłębianie wiedzy na temat polskich symboli narodowych.
- Uświadomienie znaczenia szacunku wobec symboli narodowych.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wymienia symbole narodowe Polski;
- wyjaśnia znaczenie flagi, godła i hymnu narodowego;
- zna zasady właściwego zachowania podczas wykonywania hymnu państwowego;
- rozumie, dlaczego symbole narodowe należy otaczać szacunkiem;
- potrafi wskazać sytuacje, w których używa się symboli narodowych.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- pogadanka,
- burza mózgów,
- analiza sytuacji,
- quiz.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- flaga Polski,
- ilustracja godła Polski,
- nagranie hymnu państwowego,
- karty pracy,
- kartki z opisami sytuacji.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel prezentuje flagę i godło Polski oraz zadaje pytania:

- Co przedstawiają te symbole?
- W jakich sytuacjach możemy je zobaczyć?
- Dlaczego są ważne dla Polaków?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel przypomina, że symbolami narodowymi Polski są: Flaga Rzeczypospolitej Polskiej, Godło Rzeczypospolitej Polskiej, Mazurek Dąbrowskiego.

Rozmowa:

- Co symbolizują biały i czerwony kolor?
- Dlaczego podczas hymnu stoimy na baczność?
- Jak należy zachowywać się wobec symboli narodowych?

Nauczyciel odtwarza fragment hymnu i przypomina zasady zachowania.

3. Ćwiczenie grupowe – „Szanuję czy nie szanuję?” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach. Każda grupa otrzymuje karty z opisami sytuacji. **Przykłady:**

- Uczniowie stoją na baczność podczas hymnu.
- Ktoś rozmawia i śmieje się podczas śpiewania hymnu.
- Flaga jest wywieszona podczas święta narodowego.
- Ktoś rzuca flagę na ziemię.
- Uczniowie uczestniczą w apelu z okazji Święta Niepodległości.
- Ktoś niszczy symbole narodowe.

Zadanie:

- Oceńcie, czy zachowanie wyraża szacunek wobec symboli narodowych.
- Uzasadnijcie swoją odpowiedź.
- Zaproponujcie właściwe zachowanie.

4. Quiz „Młody patriota” (10 minut): Nauczyciel zadaje krótkie pytania:

- Jakie są symbole narodowe Polski?
- Jak należy zachować się podczas hymnu?
- Jakie kolory ma flaga Polski?
- Kogo przedstawia polskie godło?
- Kiedy obchodzimy Święto Niepodległości?

Uczniowie odpowiadają indywidualnie lub drużynowo.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Symbole narodowe są ważne, ponieważ...”
- „Szacunek do flagi oznacza...”
- „Po dzisiejszych zajęciach wiem, że...”

Temat zajęć: Współczesne inicjatywy narodowe – jak dziś okazujemy troskę o Polskę?

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich.
- Poznanie współczesnych form zaangażowania społecznego i narodowego.
- Uświadomienie uczniom, że patriotyzm może przejawiać się w codziennych działaniach.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcie inicjatywy narodowej i społecznej;
- podaje przykłady współczesnych działań na rzecz Polski i lokalnej społeczności;
- rozumie znaczenie aktywności obywatelskiej;
- potrafi wskazać sposoby angażowania się w życie społeczne;
- współpracuje w grupie przy planowaniu działań.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- dyskusja,
- metoda projektu.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- tablica,
- kartki A3,
- flamastry,
- karteczki samoprzylepne.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Krótka rozmowa wprowadzająca. Nauczyciel zadaje pytania:

- Czy patriotyzm istnieje tylko podczas świąt narodowych?
- Jak młodzi ludzie mogą działać na rzecz Polski?
- Czy dbanie o środowisko lub pomoc innym może być przejawem patriotyzmu?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia, że współczesne inicjatywy narodowe to działania podejmowane dla dobra kraju, społeczności lokalnej i obywateli. Przykłady: akcje upamiętniające ważne wydarzenia historyczne, wolontariat i pomoc potrzebującym, sprzątanie miejsc pamięci narodowej, działania ekologiczne, udział w obchodach świąt państwowych, działalność samorządu uczniowskiego, promowanie polskiej kultury i tradycji.

Rozmowa:

- Które z tych działań są dostępne dla uczniów?

- Jakie korzyści przynoszą one społeczeństwu?

3. Praca w grupach – „Młodzi dla Polski” (15 minut): Uczniowie zostają podzieleni na grupy.

Zadanie: Zaplanujcie inicjatywę, którą mogliby przeprowadzić uczniowie w szkole lub miejscowości. Odpowiedzcie na pytania:

1. Jaki jest cel inicjatywy?
2. Kto będzie jej uczestnikiem?
3. Jakie działania zostaną podjęte?
4. Jakie korzyści przyniesie społeczności?

Przykładowe pomysły:

- akcja porządkowania miejsc pamięci,
- szkolny dzień polskich tradycji,
- zbiórka dla potrzebujących,

Grupy prezentują swoje projekty.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Patriotyzm na co dzień” (10 minut): Nauczyciel odczytuje przykładowe działania, a uczniowie decydują czy mogą być przejawem współczesnego patriotyzmu. Przykłady:

- udział w szkolnym wolontariacie,
- dbanie o czystość najbliższego otoczenia,
- poznawanie historii regionu,
- pomoc osobom starszym,
- szanowanie symboli narodowych.

Po każdej odpowiedzi uczniowie uzasadniają swoje stanowisko.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Współczesny patriotyzm oznacza dla mnie...”
- „Najciekawszą inicjatywą była...”
- „Mogę działać dla dobra Polski poprzez...”

Edukacja dla Bezpieczeństwa

Temat zajęć: Rola jednostki w systemie bezpieczeństwa narodowego.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Uświadomienie uczniom, że każdy obywatel ma wpływ na bezpieczeństwo swoje i innych.
- Kształtowanie odpowiedzialnych postaw w sytuacjach zagrożenia.

- Zapoznanie uczniów z podstawowymi elementami systemu bezpieczeństwa narodowego.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcie bezpieczeństwa narodowego;
- wymienia instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo obywateli;
- rozumie rolę obywatela w budowaniu bezpieczeństwa;
- zna zasady odpowiedzialnego zachowania w sytuacjach zagrożenia;
- potrafi wskazać działania zwiększające bezpieczeństwo w szkole, domu i najbliższym otoczeniu.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- analiza sytuacji,
- praca w grupach,
- dyskusja.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna,
- tablica,
- karty pracy,
- kartki z opisami sytuacji.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zadaje pytania:

- Z czym kojarzy wam się bezpieczeństwo?
- Kto odpowiada za nasze bezpieczeństwo?
- Czy zwykły obywatel może wpływać na bezpieczeństwo innych?

Uczniowie przedstawiają swoje pomysły.

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia pojęcie:

Bezpieczeństwo narodowe: Stan, w którym państwo i jego obywatele są chronieni przed zagrożeniami.

Następnie omawia instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo:

- Policja

- Państwowa Straż Pożarna
- Straż Graniczna
- Wojsko Polskie
- Państwowe Ratownictwo Medyczne

Rozmowa:

- Czy tylko służby odpowiadają za bezpieczeństwo?
- Jakie obowiązki ma obywatel?

3. Ćwiczenie grupowe – „Co zrobię w tej sytuacji?” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach. Każda grupa otrzymuje opis sytuacji. Przykłady:

- Zauważasz pożar w pobliżu szkoły.
- Widzisz osobę, która zasłabła na ulicy.
- Otrzymujesz podejrzaną wiadomość w Internecie.
- Podczas wycieczki ktoś oddalił się od grupy.

Zadanie:

- Określ zagrożenie.
- Wskaż, jakie służby mogą pomóc.

Opisz, jak powinien zachować się odpowiedzialny obywatel.

Grupy prezentują odpowiedzi.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Bezpieczny obywatel” (10 minut): Uczniowie indywidualnie zapisują na karteczkach odpowiedzi na pytanie: **„Co mogę robić na co dzień, aby zwiększać bezpieczeństwo swoje i innych?”**

Przykładowe odpowiedzi: przestrzegać zasad ruchu drogowego, znać numery alarmowe, reagować na niebezpieczne sytuacje, stosować zasady bezpieczeństwa w Internecie, pomagać osobom potrzebującym.

Następnie uczniowie wspólnie tworzą plakat: **„10 zasad bezpiecznego obywatela”**.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Dowiedziałem się, że bezpieczeństwo zależy od...”
- „Odpowiedzialny obywatel powinien...”
- „Mogę przyczynić się do bezpieczeństwa poprzez...”

Wychowanie fizyczne

Temat zajęć: Rola sportu w budowaniu wspólnoty narodowej

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postaw patriotycznych poprzez sport.
- Uświadomienie uczniom roli sportu w integrowaniu społeczeństwa.
- Rozwijanie umiejętności współpracy, fair play i odpowiedzialności za zespół.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, w jaki sposób sport wpływa na budowanie wspólnoty narodowej;
- zna przykłady sukcesów polskich sportowców;
- rozumie znaczenie zasad fair play;
- współpracuje w grupie podczas wykonywania zadań ruchowych;
- okazuje szacunek wobec innych uczestników zajęć.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia praktyczne,
- gry i zabawy zespołowe,
- współzawodnictwo sportowe.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- piłki,
- pachołki,
- szarfy,
- gwizdek.

Przebieg:

1. Część organizacyjna i wstępna (5 minut): Powitanie uczniów. Sprawdzenie gotowości do zajęć. Podanie tematu lekcji.

Rozmowa wprowadzająca:

- Dlaczego kibice cieszą się z sukcesów polskich sportowców?
- Jak sport może łączyć ludzi?
- Jakie emocje towarzyszą reprezentowaniu Polski podczas zawodów?

Nauczyciel podkreśla, że sukcesy sportowe budują poczucie wspólnoty i dumy narodowej.

2. Rozgrzewka (10 minut): Ćwiczenia ogólnorozwojowe:

- bieg po obwodzie sali,
- krążenia ramion,

- skłony i skręty tułowia,
- podskoki,
- ćwiczenia koordynacyjne.

Rozgrzewka prowadzona w formie zabawy zespołowej wymagającej współpracy.

3. Część główna (20 minut): Gra „Wspólny cel”. Uczniowie zostają podzieleni na drużyny. Zadaniem zespołów jest wykonanie toru sprawnościowego, w którym liczy się współpraca wszystkich uczestników.

Przykładowe konkurencje:

- bieg slalomem,
- przenoszenie piłki w parach,
- sztafeta drużynowa,
- zadania wymagające wzajemnej pomocy.

Po zakończeniu każdej konkurencji nauczyciel zwraca uwagę na: współpracę, wzajemne wsparcie, przestrzeganie zasad fair play.

Krótką rozmowa:

- Co było ważniejsze: zwycięstwo czy współpraca?
- Jakie cechy sportowców pomagają budować wspólnotę?

4. Ćwiczenie podsumowujące – „Sportowiec i obywatel” (5 minut): Uczniowie wymieniają cechy, które powinien posiadać sportowiec reprezentujący Polskę.

Przykładowe odpowiedzi: odpowiedzialność, uczciwość, wytrwałość, szacunek dla przeciwnika, pracowitość.

Nauczyciel zapisuje odpowiedzi na tablicy.

5. Zakończenie zajęć (5 minut): Ćwiczenia uspokajające i oddechowe.

Podsumowanie:

- Jak sport wpływa na budowanie wspólnoty narodowej?
- Dlaczego sukcesy sportowców są ważne dla wielu Polaków?

Temat zajęć: Znaczenie reprezentacji kraju w zawodach międzynarodowych.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postaw patriotycznych poprzez sport.
- Uświadomienie uczniom znaczenia reprezentowania kraju na arenie międzynarodowej.
- Rozwijanie umiejętności współpracy, odpowiedzialności i szacunku dla symboli narodowych.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest reprezentacja narodowa;
- podaje przykłady międzynarodowych zawodów sportowych;
- rozumie, że sportowcy reprezentują nie tylko siebie, ale także swój kraj;
- zna zasady fair play;
- współpracuje w zespole podczas ćwiczeń i gier sportowych.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia praktyczne,
- gry zespołowe,
- elementy współzawodnictwa.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- piłki,
- pachołki,
- szarfy,
- gwizdek,
- zdjęcia lub prezentacja polskich reprezentantów sportowych.

Przebieg:

1. Część organizacyjna i wstępna (5 minut): Powitanie uczniów. Sprawdzenie obecności i przygotowania do zajęć. Podanie tematu lekcji.

Rozmowa wprowadzająca:

- Co oznacza reprezentować Polskę?
- Jakie znacie zawody międzynarodowe?
- Jak czują się sportowcy, gdy słyszą polski hymn po zwycięstwie?

Nauczyciel podkreśla, że reprezentanci kraju są ambasadorami Polski na świecie.

2. Rozgrzewka (10 minut): Ćwiczenia ogólnorozwojowe:

- trucht,
- ćwiczenia ramion i nóg,
- skłony i skręty tułowia,
- ćwiczenia koordynacyjne,

- krótkie zabawy ruchowe integrujące grupę.

3. Część główna (20 minut): „Miniolimpiada klasowa”. Uczniowie zostają podzieleni na kilka drużyn symbolicznie reprezentujących Polskę podczas zawodów. **Konkurencje:**

- bieg sztafetowy,
- slalom z piłką,
- rzut do celu,
- zadanie zespołowe wymagające współpracy.

Po każdej konkurencji nauczyciel zwraca uwagę na: współpracę, odpowiedzialność za drużynę, przestrzeganie zasad fair play, wzajemny szacunek.

Rozmowa po konkurencjach:

- Co pomaga osiągać sukces drużynie?
- Jakie cechy powinien mieć reprezentant kraju?
- Czy ważniejsze jest zwycięstwo, czy godne reprezentowanie swojej drużyny?

4. Ćwiczenie podsumowujące – „Cechy reprezentanta Polski” (5 minut): Uczniowie wymieniają cechy dobrego reprezentanta kraju.

Przykładowe odpowiedzi: uczciwość, pracowitość, wytrwałość, odpowiedzialność, szacunek dla przeciwnika, kultura osobista.

Nauczyciel zapisuje odpowiedzi na tablicy.

5. Zakończenie zajęć (5 minut): Ćwiczenia uspokajające i oddechowe. Podsumowanie:

- Dlaczego reprezentowanie kraju jest zaszczytem?
- Jak sportowcy wpływają na wizerunek Polski na świecie?

Temat zajęć: Sportowcy jako symbole wytrwałości i zaangażowania

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postaw wytrwałości, systematyczności i odpowiedzialności.
- Ukazanie sportowców jako wzorów zaangażowania i dążenia do celu.
- Rozwijanie umiejętności współpracy oraz pokonywania własnych trudności.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: wytrwałość, zaangażowanie, systematyczność;
- podaje przykłady cech charakteru pomagających osiągać sukces sportowy;
- rozumie znaczenie regularnego treningu i pracy nad sobą;
- podejmuje wysiłek fizyczny dostosowany do swoich możliwości;

- współpracuje z innymi podczas wykonywania zadań ruchowych.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia praktyczne,
- gry i zabawy ruchowe,
- metoda zadaniowa.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- pachołki,
- piłki,
- szarfy,
- skakanki,
- gwizdek.

Przebieg:

1. Część organizacyjna i wstępna (5 minut): Powitanie uczniów i podanie tematu zajęć.

Rozmowa wprowadzająca:

- Czy sukces sportowy przychodzi od razu?
- Jakie cechy pomagają sportowcom osiągać cele?
- Czy zdarza się, że sportowcy przegrywają? Co robią wtedy?

Uczniowie dochodzą do wniosku, że sukces wymaga cierpliwości, wysiłku i regularnej pracy.

2. Rozgrzewka (10 minut): Ćwiczenia ogólnorozwojowe:

- trucht,
- ćwiczenia ramion i nóg,
- skoki,
- ćwiczenia koordynacyjne,
- rozciąganie.

Nauczyciel zwraca uwagę na dokładność i staranność wykonywania ćwiczeń.

3. Część główna – „Trening wytrwałości” (20 minut): Uczniowie wykonują stacje zadaniowe.

Stacja 1. Skoki przez skakankę przez określony czas.

Stacja 2. Słalom między pachołkami.

Stacja 3. Rzuty do celu.

Stacja 4. Przysiady lub ćwiczenia wzmacniające.

Stacja 5. Krótki bieg lub marszobiegi.

Po wykonaniu wszystkich zadań uczniowie omawiają:

- które zadanie było najtrudniejsze,
- jak poradzili sobie z trudnościami,
- dlaczego nie warto poddawać się po pierwszym niepowodzeniu.

4. Ćwiczenie podsumowujące – „Cechy mistrza” (5 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy hasło: „**Dobry sportowiec to osoba, która...**”. Uczniowie podają cechy:

- wytrwała, pracowita, odpowiedzialna, systematyczna, uczciwa, ambitna, szanująca innych.

Rozmowa:

- Czy te cechy przydają się tylko w sporcie?
- Gdzie jeszcze mogą pomóc w życiu?

5. Zakończenie zajęć (5 minut): Ćwiczenia uspokajające i oddechow.

Podsumowanie: Uczniowie kończą zdania:

- „Dzisiaj nauczyłem/łam się, że wytrwałość oznacza...”
- „Największą trudność sprawiło mi...”
- „W życiu warto być wytrwałym, ponieważ...”

Biologia

Temat zajęć: Ochrona środowiska jako przejaw odpowiedzialności za kraj.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postaw proekologicznych i obywatelskich.
- Uświadomienie uczniom związku między ochroną środowiska a odpowiedzialnością za Ojczyznę.
- Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za stan najbliższego otoczenia i zasobów przyrodniczych Polski.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: ochrona środowiska, ekologia, odpowiedzialność obywatelska;
- wymienia działania służące ochronie środowiska;
- rozumie wpływ człowieka na środowisko przyrodnicze;
- wskazuje korzyści płynące z dbania o przyrodę;
- proponuje działania na rzecz ochrony środowiska w szkole i miejscu zamieszkania.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- analiza sytuacji,
- praca w grupach,
- dyskusja.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna,
- zdjęcia przedstawiające środowisko naturalne i jego zanieczyszczenia,
- karty pracy,
- kartki A3 i flamastry.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel prezentuje dwa zdjęcia:

- czysty las,
- zaśmiecone miejsce w środowisku naturalnym.

Pytania do uczniów:

- Które miejsce jest bardziej przyjazne ludziom i zwierzętom?
- Kto odpowiada za stan środowiska?
- Czy dbanie o przyrodę można uznać za troskę o kraj?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia, że środowisko naturalne jest wspólnym dobrem wszystkich obywateli. Rozmowa na temat:

- znaczenia lasów, rzek i parków dla życia ludzi,
- skutków zanieczyszczeń środowiska,
- wpływu codziennych zachowań na stan przyrody.

Przykłady działań proekologicznych: segregacja odpadów, oszczędzanie wody i energii, sadzenie drzew, ograniczanie ilości odpadów, udział w akcjach sprzątania świata.

3. Praca w grupach – „Jak mogę pomóc środowisku?” (15 minut): Uczniowie pracują w kilku grupach.

Zadanie: Każda grupa otrzymuje jeden problem:

- zaśmiecanie terenów zielonych,
- marnowanie wody,

- zanieczyszczenie powietrza,
- nadmierne zużycie plastiku.

Uczniowie odpowiadają na pytania:

- Jakie są skutki tego problemu?
- Jak można mu przeciwdziałać?
- Co mogą zrobić uczniowie?

Po zakończeniu pracy grupy prezentują swoje rozwiązania.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Ekologiczny wybór” (10 minut): Nauczyciel czyta przykładowe sytuacje. Uczniowie podnoszą kartki:

- a) zachowanie przyjazne środowisku,
- b) zachowanie szkodliwe dla środowiska.

Przykłady:

- Segregowanie śmieci.
- Wyrzucanie odpadów do lasu.
- Korzystanie z torby wielokrotnego użytku.
- Niepotrzebne pozostawianie zapalonego światła.
- Udział w akcji sadzenia drzew.

Po każdej odpowiedzi uczniowie uzasadniają swój wybór.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Dbanie o środowisko jest ważne, ponieważ...”
- „Mogę chronić przyrodę poprzez...”
- „Odpowiedzialny obywatel powinien...”

Informatyka

Temat zajęć: Wpływ nowych technologii na bezpieczeństwo kraju

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Uświadomienie roli nowych technologii w zapewnianiu bezpieczeństwa państwa.
- Rozwijanie świadomości zagrożeń i korzyści wynikających z używania technologii cyfrowych.
- Kształtowanie odpowiedzialnych postaw w świecie cyfrowym.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym są nowe technologie;

- podaje przykłady zastosowania technologii w bezpieczeństwie kraju;
- rozumie pojęcia: cyberbezpieczeństwo, dane osobowe, zagrożenia w sieci;
- wskazuje zagrożenia i korzyści wynikające z technologii;
- zna podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- analiza przykładów,
- praca w grupach,
- dyskusja.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- komputer / tablica multimedialna,
- prezentacja,
- karty pracy,
- przykładowe scenariusze sytuacji.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zadaje pytania:

- Jakie nowe technologie znacie?
- Czy technologia może pomagać w ochronie ludzi?
- Czy Internet zawsze jest bezpieczny?

Uczniowie podają przykłady (smartfony, GPS, aplikacje, AI, kamery).

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia, że nowe technologie mają duży wpływ na bezpieczeństwo kraju. **Przykłady zastosowań:** systemy monitoringu miejskiego, GPS i systemy nawigacji, ostrzeganie o zagrożeniach (np. SMS-y alarmowe), cyberbezpieczeństwo i ochrona danych, systemy ratownicze i komunikacja służb.

Nauczyciel omawia też zagrożenia: ataki hackerskie, kradzież danych, dezinformacja, cyberprzemoc.

3. Praca w grupach – „Technologia: pomaga czy szkodzi?” (15 minut): Uczniowie dzielą się na grupy. Każda grupa otrzymuje zestaw sytuacji: **Przykłady:**

- System ostrzegania o burzach wysyła SMS-y do mieszkańców.
- Hakerzy próbują włamać się do systemów państwowych.

- Kamery monitoringu pomagają policji.
- Ktoś publikuje fałszywe informacje w Internecie.
- Aplikacja ratunkowa wzywa pomoc.

Zadanie:

- Określ, czy sytuacja zwiększa czy zmniejsza bezpieczeństwo.
- Uzasadnij odpowiedź.
- Zaproponuj sposób ochrony przed zagrożeniami.

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Bezpieczny internauta” (10 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy: „**Jak chronić siebie i kraj w Internecie?**”. Uczniowie podają odpowiedzi, np.:

- nieudostępnianie danych osobowych,
- silne hasła,
- ostrożność wobec podejrzanych linków,
- sprawdzanie informacji,
- zgłaszanie cyberprzemocy.

Nauczyciel tworzy wspólną listę zasad bezpieczeństwa cyfrowego.

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Nowe technologie pomagają w bezpieczeństwie, ponieważ...”
- „Zagrożenia w Internecie to...”
- „Mogę dbać o bezpieczeństwo w sieci poprzez...”

Muzyka

Temat zajęć: Tworzenie nowych pieśni patriotycznych.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Rozwijanie kreatywności muzycznej uczniów.
- Kształtowanie postaw patriotycznych poprzez muzykę.
- Uświadomienie roli pieśni patriotycznych w budowaniu tożsamości narodowej.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest pieśń patriotyczna;
- rozpoznaje cechy pieśni patriotycznych (tematyka, nastrój, słownictwo);
- współtworzy tekst lub fragment pieśni o Polsce;
- rozwija umiejętność pracy zespołowej;
- prezentuje własną twórczość muzyczną.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- twórcze działanie muzyczne,
- prezentacja.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- teksty znanych pieśni patriotycznych,
- tablica,
- kartki A3,
- flamastry,
- instrumenty perkusyjne (opcjonalnie).

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel odtwarza fragment znanej pieśni patriotycznej (np. „Mazurek Dąbrowskiego”).

Pytania:

- Jakie emocje wywołuje ta muzyka?
- O czym opowiadają pieśni patriotyczne?
- Dlaczego były ważne w historii Polski?

2. Wprowadzenie do tematu (5 minut): Nauczyciel wyjaśnia, że pieśni patriotyczne:

- wyrażają miłość do Ojczyzny,
- jednoczą ludzi,
- były ważne w czasie walk o niepodległość,
- dziś nadal budują tożsamość narodową.

Przykłady: „Mazurek Dąbrowskiego”, „Rota” – pieśń patriotyczna Marii Konopnickiej, „Boże, coś Polskę” – pieśń religijno-patriotyczna

Rozmowa:

- Jakie słowa kojarzą się z patriotyzmem?
- Jakie emocje powinna wywoływać pieśń o Polsce?

3. Praca w grupach – „Tworzymy pieśń patriotyczną” (20 minut): Uczniowie dzielą się na grupy 4–5 osobowe.

Zadanie: Stwórzcie: krótki tekst pieśni (1–2 zwrotki + refren), temat: Polska, wolność, ojczyzna, historia, przyroda lub bohaterowie, nadajcie tytuł pieśni.

Wskazówki:

- używajcie prostych, emocjonalnych słów,
- tekst powinien być pozytywny i podniosły,
- można dodać rytm klaskania lub prosty podkład.

Grupy zapisują tekst na kartkach A3.

4. Prezentacja – „Mini koncert klasowy” (10 minut): Każda grupa: odczytuje swój tekst, może go rytmicznie wyklaskać lub zaśpiewać, przedstawia tytuł pieśni.

Nauczyciel i klasa udzielają krótkiej informacji zwrotnej (co było najbardziej pomysłowe, jakie emocje wywołała pieśń).

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Pieśni patriotyczne są ważne, ponieważ...”
- „Tworząc pieśń, czułem/czułam...”
- „Polska w naszej pieśni to...”

Matematyka

Temat zajęć: Reparacje wojenne – obliczanie strat i porównywanie dużych liczb.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Rozwijanie umiejętności wykonywania działań na dużych liczbach.
- Kształtowanie umiejętności analizy i interpretacji danych liczbowych.
- Uświadomienie, że matematyka może służyć opisywaniu realnych zjawisk historycznych i społecznych.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wykonuje działania na dużych liczbach (dodawanie, odejmowanie, porównywanie);
- interpretuje proste dane liczbowe dotyczące strat wojennych;
- rozumie pojęcie „reparacje” jako odszkodowanie za straty wojenne;
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- współpracuje w grupie przy rozwiązywaniu problemów.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- metoda problemowa,

- praca w grupach,
- ćwiczenia rachunkowe.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- karta pracy z zadaniami,
- tablica,
- kalkulatory (opcjonalnie),
- prezentacja z danymi liczbowymi.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy: „**duże liczby = rzeczywiste problemy**”. Krótka rozmowa wprowadzająca.

Pytania:

- Gdzie w życiu spotykamy bardzo duże liczby?
- Czy matematyka może opisywać historię?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia pojęcie:

Reparacje wojenne: Odszkodowania wypłacane za straty poniesione w wyniku wojny (np. zniszczenia miast, infrastruktury, gospodarki).

Nauczyciel podkreśla, że:

- straty wojenne obejmują nie tylko pieniądze, ale też ludzi, budynki i kulturę,
- liczby w historii mogą być bardzo duże i wymagają umiejętności ich porównywania i analizy.

3. Praca w grupach – „Obliczamy straty” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach.

Zadanie 1 – dodawanie i porównywanie:

Miasto A poniosło straty: 1 250 000 zł

Miasto B: 980 000 zł

Pytania:

- Które miasto poniosło większe straty? O ile większe?

Zadanie 2 – suma strat:

Trzy regiony:

- 450 000 zł
- 320 000 zł
- 780 000 zł

Pytanie: Jakie są łączne straty?

Zadanie 3 – różnica:

Kraj X: 5 000 000 zł strat

Kraj Y: 3 750 000 zł strat

Pytanie: Jaka jest różnica strat?

4. Ćwiczenie aktywizujące – „Matematyka historii” (10 minut): Nauczyciel pokazuje przykładowe dane (uproszczone). Uczniowie odpowiadają:

- które liczby są większe/mniejsze,
- jak można je porównać,
- co oznaczają w kontekście rzeczywistym.

Dyskusja:

- Dlaczego ważne jest dokładne liczenie strat?
- Czy liczby pomagają zrozumieć historię?

5. Podsumowanie zajęć (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Matematyka może pomóc zrozumieć historię, ponieważ...”
- „Najtrudniejsze było dla mnie...”

Temat zajęć: Enigma – szyfrowanie i łamanie kodów w zadaniach matematycznych.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Rozwijanie logicznego myślenia i wnioskowania matematycznego.
- Wprowadzenie podstaw pojęcia szyfru jako systemu przypisania symboli.
- Ćwiczenie działań na liczbach i pracy według algorytmu.
- Pokazanie zastosowania matematyki w kryptologii.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- rozumie pojęcie szyfru jako przyporządkowania znaków;
- wykonuje proste obliczenia na podstawie klucza szyfru;
- tworzy i odczytuje zakodowane wiadomości;
- stosuje zasady logicznego myślenia;
- współpracuje w grupie przy rozwiązywaniu problemów.

Metody pracy:

- metoda problemowa,
- praca w grupach,

- ćwiczenia praktyczne,
- gra dydaktyczna.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- karta alfabetu,
- karty pracy,
- tablica,
- (opcjonalnie) kolorowe kody / żetony.

Przebieg:

1. Wprowadzenie (5 minut): Nauczyciel zadaje pytania:

- Jak można ukryć wiadomość?
- Czy matematyka może pomóc w szyfrowaniu informacji?
- Gdzie w życiu spotykamy kody (PIN, hasła)?

Wprowadzenie: szyfrowanie to przypisywanie symboli według określonej zasady.

2. Mini-wprowadzenie historyczne (3–5 minut): Krótka informacja:

Enigma (maszyna szyfrująca) była używana do kodowania wiadomości. Jej złamanie wymagało pracy matematycznej i logicznego myślenia.

3. Ćwiczenie 1 – alfabet liczbowy (10 minut): Przypisanie: A=1, B=2, C=3....

Zadanie: Zaszzyfruj słowo: **MATEMATYKA**

Pytania:

- Czy szyfr jest jednoznaczny?
- Czy łatwo go złamać?

4. Ćwiczenie 2 – szyfr przesunięcia (10 minut): Zasada: Każda litera przesunięta o +3:

A → D, B → E, C → F itd.

Zadania:

- Zaszzyfruj: **SZKOŁA**
- Zaszzyfruj: **VHNROD**

5. Ćwiczenie 3 – „łamacze kodów” (praca w grupach) (10 minut)

Każda grupa:

- tworzy własny prosty szyfr (np. zamiana liter, liczby, symbole),
- zapisuje krótką wiadomość,
- przekazuje innej grupie do złamania.

6. Podsumowanie (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Szyfr to...”
- „Najtrudniejsze było...”

Język angielski:

Temat: Świadectwa patriotyzmu zachowane przez Polaków na obczyźnie – rozwijanie słownictwa i umiejętności czytania ze zrozumieniem.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- rozwijanie kompetencji językowych w zakresie języka angielskiego,
- ćwiczenie czytania ze zrozumieniem,
- rozwijanie słownictwa związanego z kulturą, tradycją i patriotyzmem,
- kształtowanie świadomości kulturowej i postaw obywatelskich.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- rozumie prosty tekst w języku angielskim,
- zna podstawowe słownictwo związane z patriotyzmem i emigracją,
- potrafi odpowiadać na pytania do tekstu,
- tworzy krótkie wypowiedzi ustne,
- współpracuje w grupie.

Metody pracy:

- praca z tekstem,
- rozmowa kierowana,
- praca w parach i grupach,
- elementy komunikacyjne,
- burza mózgów.

Środki dydaktyczne:

- karta pracy z tekstem,
- tablica,
- słowniczek (flashcards),
- ewentualnie prezentacja multimedialna.

Przebieg:

1. Warm-up (5 minut): Krótka rozmowa wprowadzająca. Nauczyciel zadaje pytania (po angielsku lub mieszanie PL/EN):

- What is Poland for you?
- Do people live outside their country?
- Can they still love their country?

2. Wprowadzenie słownictwa (10 minut): Nauczyciel zapisuje i wyjaśnia:

patriotism – patriotyzm

homeland – ojczyzna

emigrant – emigrant

tradition – tradycja

culture – kultura

community – społeczność

abroad – za granicą

Ćwiczenie: Uczniowie dopasowują słowo do definicji lub obrazka.

3. Reading – tekst (10 minut): Uczniowie czytają prosty tekst:

Many Polish people live abroad. They often keep their language, traditions and culture. They celebrate Polish holidays and teach children about Poland. This shows their patriotism and love for their homeland.

4. Comprehension (10 minut): Pytania do tekstu:

- Where do Polish people live?
- What do they keep abroad?
- What holidays do they celebrate?
- What does it show?

Dodatkowo: prawda/fałsz:

They forget their culture. False

They celebrate Polish holidays. True

They teach children about Poland. True

5. Speaking activity – group work (7 minut)

Zadanie: „A Polish family abroad”

Uczniowie w grupach tworzą 4–5 zdań:

- where they live?
- what they do?
- how they show patriotism?

6. Podsumowanie (3 minuty): Uczniowie kończą zdania:

„Today I learned that...”

„Patriotism means...”

Temat: Szerzenie kultury narodowej wśród Polonii (Promoting Polish culture among Polish diaspora).

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- rozwijanie umiejętności językowych w języku angielskim,
- kształtowanie świadomości kulturowej,
- poznanie roli Polonii w pielęgnowaniu kultury narodowej,
- rozwijanie postawy patriotycznej w kontekście globalnym.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- rozumie znaczenie pojęcia „Polonia”;
- zna podstawowe słownictwo związane z kulturą i tradycją;
- rozumie prosty tekst w języku angielskim;
- potrafi opisać sposoby promowania kultury;
- współpracuje w grupie i tworzy krótkie wypowiedzi.

Słownictwo:

culture – kultura

tradition – tradycja

homeland – ojczyzna

Polish diaspora / Polonia – Polonia

festival – festiwal

community – społeczność

heritage – dziedzictwo

promote – promować

Metody pracy:

- praca z tekstem,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia komunikacyjne.

Środki dydaktyczne:

- karta pracy,
- tablica,

- flashcards,
- krótki tekst w języku angielskim.

Przebieg:

1. Warm-up (5 minut): Krótka rozmowa wprowadzająca. Nauczyciel pyta:

What is culture?

Can culture travel to other countries?

Who are Polish people living abroad?

2. Wprowadzenie słownictwa (10 minut): Nauczyciel wprowadza i wyjaśnia słowa: culture, tradition, heritage, promote, community, Polonia

Ćwiczenie: Uczniowie dopasowują słowa do przykładów:

Polish food → culture

celebrating holidays → tradition

Polish people abroad → Polonia

3. Reading – tekst (10 minut)

Polish people living abroad, called Polonia, often organize festivals, schools and cultural events. They promote Polish traditions, food and language. Thanks to them, Polish culture is known in many countries.

4. Comprehension (10 minut): Pytania:

Who is Polonia?

What do Polish people abroad organize?

What do they promote?

Why is it important?

True/False:

Polonia forgets Polish culture. False

They organize cultural events. True

They promote Polish traditions. True

5. Group activity – “Culture ambassador” (7 minut): Uczniowie w grupach tworzą krótką prezentację: „**We are Polish culture ambassadors**”. Mają opisać: co pokazują innym krajom (food, music, holidays), jak promują Polskę, dlaczego to ważne.

6. Podsumowanie (3 minuty): Uczniowie kończą zdania:

- „Polish culture is...”

- „Polonia helps by...”

- „Today I learned that...”

Geografia:

Temat: „Jestem Ambasadorem naszego kraju” – Polska w oczach świata.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postawy dumy z własnego kraju.
- Uświadomienie znaczenia wizerunku Polski na świecie.
- Rozwijanie wiedzy geograficznej o Polsce w kontekście międzynarodowym.
- Kształtowanie odpowiedzialności za sposób reprezentowania kraju.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wskazuje elementy, które budują wizerunek Polski na świecie;
- podaje przykłady polskich osiągnięć (kultura, przyroda, nauka, sport);
- rozumie, czym jest „ambasador kraju”;
- potrafi wskazać, jak zachowanie ludzi wpływa na opinię o Polsce;
- współpracuje w grupie przy tworzeniu materiału promocyjnego.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
  - burza mózgów,
  - praca w grupach,
  - metoda projektu,
- prezentacja.

Środki dydaktyczne:

- mapa Europy/świata,
- zdjęcia Polski (krajobrazy, miasta, zabytki),
- kartki A3,
- flamastry,
- tablet/komputer (opcjonalnie).

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Krótka rozmowa wprowadzająca. Nauczyciel zadaje pytania:

- Co obcokrajowcy mogą wiedzieć o Polsce?
- Z czego Polska jest znana na świecie?
- Czy każdy z nas może być „ambasadorem Polski”?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia: **Ambasador kraju:** To osoba, która reprezentuje swój kraj i wpływa na jego wizerunek za granicą.

W rzeczywistości: dyplomaci, sportowcy, naukowcy, artyści.

3. Burza mózgów – „Z czego Polska może być dumna?” (10 minut): Uczniowie podają przykłady, np.: przyroda (Tatry, Mazury), miasta (Kraków, Warszawa), naukowcy (Maria Skłodowska-Curie), sportowcy, kultura i tradycje.

Nauczyciel zapisuje odpowiedzi na tablicy.

4. Praca w grupach – „Reklama Polski” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach.

Zadanie: Stwórzcie plakat lub krótki „folder reklamowy” Polski dla turystów. Plakat musi zawierać: 3 miejsca warte odwiedzenia, 2 informacje o kulturze, 1 hasło reklamowe.

Możliwe elementy: góry, morze, jeziora, zabytki, polska kuchnia, znane wydarzenia.

6. Podsumowanie (10 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Ambasador Polski to...”
- „Polska jest znana z...”
- „Ja mogę reprezentować mój kraj poprzez...”

Temat: Najciekawsze historyczne miejsca w Polsce.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Poznanie najważniejszych i najciekawszych miejsc historycznych w Polsce.
- Rozwijanie świadomości dziedzictwa kulturowego kraju.
- Kształtowanie postawy szacunku do zabytków i historii.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wskazuje wybrane historyczne miejsca w Polsce na mapie;
- podaje przykłady zabytków i obiektów historycznych;
- rozumie znaczenie ochrony dziedzictwa kulturowego;
- potrafi opisać wybrane miejsce historyczne;
- współpracuje w grupie przy tworzeniu projektu.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
  - burza mózgów,
  - praca z mapą,
  - praca w grupach,
- prezentacja.

Środki dydaktyczne:

- mapa Polski,
- zdjęcia zabytków,
- atlas geograficzny,
- kartki A3,
- flamastry,
- prezentacja multimedialna (opcjonalnie)

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Krótka rozmowa wprowadzająca. Nauczyciel zadaje pytania:

- Jakie zabytki w Polsce znacie?
- Dlaczego warto odwiedzać miejsca historyczne?
- Co oznacza „dziedzictwo narodowe”?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia, że miejsca historyczne to obiekty ważne dla historii i kultury Polski. Przykłady: zamki, stare miasta, miejsca pamięci, muzea, pola bitew.

3. Najciekawsze miejsca w Polsce – przykłady (10 minut): Nauczyciel prezentuje i omawia: Wawel, Zamek Krzyżacki w Malborku, Stare Miasto w Krakowie, Auschwitz-Birkenau, Wieliczka – Kopalnia Soli.

Rozmowa:

- Dlaczego te miejsca są ważne?
- Co mówią o historii Polski?

4. Praca w grupach – „Podróż przez historię Polski” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach.

Zadanie: Każda grupa wybiera jedno miejsce i przygotowuje mini-plakat. Muszą zawierać: nazwę miejsca, gdzie się znajduje, dlaczego jest ważne historycznie, dlaczego warto je odwiedzić.

5. Podsumowanie (10 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Najciekawsze miejsce to...”
- „Dowiedziałem/łam się, że...”
- „Chciałbym/chciałabym odwiedzić...”

Temat: Tworzenie miejsc pamięci narodowej.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postawy szacunku wobec historii i dziedzictwa narodowego.

- Uświadomienie roli miejsc pamięci narodowej w przestrzeni geograficznej Polski.
- Rozwijanie umiejętności pracy projektowej i współpracy w grupie.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym są miejsca pamięci narodowej;
- podaje przykłady takich miejsc w Polsce;
- rozumie ich znaczenie dla tożsamości narodowej;
- projektuje własne miejsca pamięci;
- potrafi uzasadnić wybór lokalizacji i formy upamiętnienia.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- metoda projektu,
- prezentacja.

Środki dydaktyczne:

- mapa Polski (lub plan miejscowości),
- kartki A3,
- flamastry,
- zdjęcia pomników i miejsc pamięci,
- atlas geograficzny.

Przebieg:

1. Część wstępna (5 minut): Krótka rozmowa wprowadzająca. Nauczyciel zadaje pytania:

- Co to jest miejsce pamięci?
- Dlaczego upamiętniamy ważne wydarzenia i ludzi?
- Jakie miejsca pamięci znacie w swojej okolicy?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia: **Miejsca pamięci narodowej:**

To miejsca w przestrzeni geograficznej, które upamiętniają: ważne wydarzenia historyczne, bohaterów narodowych, ofiary wojen i katastrof, istotne momenty w historii kraju.

Przykłady: pomniki, cmentarze wojenne, tablice pamiątkowe, muzea historyczne, miejsca bitew.

3. Analiza przykładów (10 minut): Nauczyciel pokazuje i omawia wybrane miejsca:

- Cmentarz Wojskowy na Powązkach
- Pomnik Powstania Warszawskiego

- Westerplatte
- Polski Cmentarz Wojenny Monte Cassino

Rozmowa:

- Co łączy te miejsca?
- Dlaczego są ważne dla społeczeństwa?

4. Praca w grupach – „Projekt miejsca pamięci” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach.

Zadanie: Zaprojektujcie nowe miejsce pamięci narodowej. Muszą określić:

- kogo lub co upamiętnia miejsce,
- gdzie się znajduje (miasto, park, szkoła itp.),
- jak wygląda (pomnik, tablica, park pamięci),
- dlaczego jest ważne.

Uczniowie mogą wykonać: rysunek projektu, opis.

5. Podsumowanie (10 minut): Uczniowie kończą zdania:

„Miejsca pamięci są ważne, ponieważ...”

„Najbardziej zapamiętałem/łam...”

„Chciałbym/chciałabym stworzyć miejsce pamięci dla...”

Religia

Temat: „Po Bogu najbardziej kocham Ojczyznę” – kardynał Stefan Wyszyński o patriotyzmie.

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Ukazanie patriotyzmu jako wartości chrześcijańskiej.
- Poznanie postaci kardynała Stefana Wyszyńskiego.
- Kształtowanie postawy miłości do Ojczyzny w duchu wiary i odpowiedzialności.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wie, kim był kardynał Stefan Wyszyński;
- rozumie jego słowa o miłości do Boga i Ojczyzny;
- wyjaśnia, czym jest patriotyzm w ujęciu chrześcijańskim;
- wskazuje przykłady troski o dobro wspólne;
- potrafi odnieść treść lekcji do własnego życia.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,

- praca z tekstem,
- burza mózgów,
- refleksja,
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- cytaty Kardynała Stefana Wyszyńskiego,
- tablica,
- kartki pracy,
- obrazki lub prezentacja (opcjonalnie).

Przebieg:

1. Wprowadzenie (5 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy cytaty: „**Po Bogu najbardziej kocham Ojczyznę.**” – **Stefan Wyszyński**

Pytania:

- Co oznacza miłość do Ojczyzny?
- Czy można łączyć wiarę i patriotyzm?
- Jak rozumiecie te słowa?

2. Wprowadzenie do postaci (10 minut): Nauczyciel przedstawia postać Stefana Wyszyńskiego

Wyjaśnienie: był Prymasem Polski, działał w trudnym czasie komunizmu, bronił wolności religijnej i narodowej, uczył, że wiara i miłość do Ojczyzny są ze sobą związane.

3. Praca z cytatem (10 minut): Uczniowie odpowiadają:

- Co oznacza „po Bogu”?
- Dlaczego Ojczyzna jest tak ważna?
- Jak można dziś kochać Ojczyznę?

4. Praca w grupach – „Co znaczy patriotyzm według Wyszyńskiego?” (15 minut):

Uczniowie tworzą plakat: „**Patriotyzm to...**”. Mają uwzględnić: wartości chrześcijańskie, odpowiedzialność za kraj, szacunek do innych, codzienne działania.

5. Prezentacja (5 minut): Grupy prezentują swoje prace.

6. Podsumowanie (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Ojczyzna jest dla mnie...”
- „Patriotyzm według Wyszyńskiego to...”
- „Dziś zrozumiałem/łam, że...”

Godziny wychowawcze:

Temat: Co dziś znaczy miłość do Ojczyzny? – jak uczniowie rozumieją patriotyzm

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Rozwijanie refleksji nad pojęciem patriotyzmu.
- Kształtowanie postaw odpowiedzialności za wspólne dobro.
- Uświadomienie, że patriotyzm może mieć różne współczesne formy.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest patriotyzm;
- wskazuje współczesne przejawy miłości do Ojczyzny;
- odróżnia patriotyzm od postaw negatywnych (np. agresji, nietolerancji);
- potrafi wyrazić własną opinię;
- współpracuje w grupie i słucha innych.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- dyskusja,
- praca w grupach,
- metoda „zdania niedokończone”.

Środki dydaktyczne:

- kartki samoprzylepne,
- tablica,
- kartki A3,
- flamastry.

Przebieg:

1. Część wstępna – „Skojarzenia” (5 minut): Nauczyciel zapisuje na tablicy: **PATRIOTYZM**. Uczniowie podają skojarzenia, np.: flaga, historia, wolność, sport, ojczyzna, symbole.

Nauczyciel zapisuje odpowiedzi.

2. Rozmowa wprowadzająca (10 minut): Pytania:

- Czy patriotyzm to tylko historia i wojny?
- Jak dziś można kochać swoją Ojczyznę?
- Czy każdy może być patriotą?

3. Ćwiczenie – „Patriotyzm dziś to...” (10 minut): Uczniowie kończą zdania na kartkach:

- „Patriotyzm dziś to...”
- „Jestem patriotą, gdy...”
- „Dla mojego kraju mogę...”

Następnie kilka odpowiedzi zostaje odczytanych i omówionych.

4. Praca w grupach – „Co robi współczesny patriota?” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach.

Zadanie: Stwórzcie plakat pt.: „**Współczesny patriota to osoba, która...**”. Plakaty mogą uwzględnić: dbałość o środowisko, pomoc innym, szacunek do symboli narodowych, naukę i rozwój, udział w życiu społecznym, szacunek wobec innych ludzi.

Grupy prezentują swoje prace.

5. Podsumowanie (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Dzisiaj zmieniło się moje myślenie o patriotyzmie, bo...”
- „Najważniejsze dla mnie jest...”
- „Patriotyzm to przede wszystkim...”

Temat: Szacunek do symboli narodowych jako wyraz miłości do Ojczyzny (hymn, flaga – dlaczego są ważne).

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Kształtowanie postawy szacunku wobec symboli narodowych.
- Uświadomienie znaczenia symboli narodowych w budowaniu tożsamości.
- Rozwijanie postaw patriotycznych i odpowiedzialnych społecznie.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wymienia symbole narodowe Polski;
- wyjaśnia, dlaczego są one ważne;
- rozumie zasady właściwego zachowania podczas hymnu i wobec flagi;
- potrafi wskazać sytuacje, w których okazuje się szacunek symbolom narodowym;
- odróżnia postawy właściwe i niewłaściwe.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- analiza sytuacji,

- praca w grupach,
- metoda „prawda/fałsz”.

Środki dydaktyczne:

- tablica,
- ilustracje symboli narodowych,
- karty pracy,
- kartki A3 i flamastry.

Przebieg:

1. Część wstępna – „Co już wiemy?” (5 minut): Nauczyciel zadaje pytania:

- Jakie są symbole narodowe Polski?
- Gdzie możemy je zobaczyć?
- Czy trzeba je szanować? Dlaczego?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia: Symbole narodowe to znaki, które reprezentują państwo i jego obywateli. Są ważne, ponieważ:

- budują tożsamość narodową,
- łączą ludzi,
- przypominają o historii i wolności,
- są znakiem szacunku wobec Ojczyzny.

Przykłady:

- Mazurek Dąbrowskiego – hymn państwowy
- Flaga Polski
- Godło Polski

3. Ćwiczenie – „Jak się zachować?” (10 minut): Nauczyciel czyta sytuacje, uczniowie oceniają: właściwe / niewłaściwe

- Stanie na baczność podczas hymnu (właściwe)
- Rozmowa i śmiech podczas hymnu (niewłaściwe)
- Wywieszenie flagi w święto narodowe (właściwe)
- Niszczenie lub brak szacunku dla flagi (niewłaściwe)
- Śpiewanie hymnu podczas uroczystości (właściwe)

Krótką dyskusją po każdym przykładzie.

4. Praca w grupach – „Dlaczego symbole są ważne?” (15 minut): Uczniowie pracują w grupach.

Zadanie: Stwórzcie plakat pt.: „Symbole narodowe – dlaczego są ważne?”. Plakaty mają zawierać: znaczenie symboli, przykłady szacunku, sytuacje, kiedy ich używamy, hasło patriotyczne.

5. Prezentacja (5 minut): Grupy przedstawiają swoje plakaty.

6. Podsumowanie (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Symbole narodowe są ważne, ponieważ...”
- „Szacunek do nich pokazuję przez...”
- „Dzisiaj zrozumiałem/łam, że...”

Temat: Patriotyzm w szkole – jak możemy go pokazywać jako klasa? (współpraca, odpowiedzialność, pomoc innym).

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Uświadomienie uczniom, że patriotyzm można realizować w codziennym życiu szkolnym.
- Kształtowanie postaw współpracy, odpowiedzialności i solidarności.
- Budowanie poczucia wspólnoty klasowej jako części społeczeństwa.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest patriotyzm w życiu codziennym;
- wskazuje zachowania patriotyczne w szkole;
- rozumie znaczenie współpracy i odpowiedzialności;
- potrafi zaproponować działania klasowe wspierające innych;
- współpracuje w grupie i prezentuje swoje pomysły.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- metoda projektu,
- dyskusja.

Środki dydaktyczne:

- kartki A3,
- flamastry,
- tablica,
- karteczki samoprzylepne.

Przebieg:

1. Część wstępna – „Co to znaczy patriotyzm?” (5 minut): Krótka rozmowa wprowadzająca. Nauczyciel zadaje pytania:

- Czy patriotyzm to tylko historia i symbole?
- Czy można być patriotą w szkole?
- Jak wygląda dobry uczeń–patriota?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia: Patriotyzm to nie tylko miłość do kraju, ale także: odpowiedzialność, szacunek do innych, dbanie o wspólne dobro, pomaganie i współpraca.

3. Burza mózgów – „Patriotyzm w naszej klasie” (5 minut): Uczniowie podają przykłady, np.: pomoc kolegom w nauce, dbanie o porządek w klasie, szacunek dla nauczycieli i rówieśników, uczciwość, wspólne działania klasowe, brak przemocy i wykluczania.

Nauczyciel zapisuje odpowiedzi.

4. Praca w grupach – „Nasza klasa patriotyczna” (20 minut): Uczniowie tworzą plakat: „**Jak nasza klasa może pokazywać patriotyzm?**”. Mają uwzględnić: 3 zasady dobrej klasy, 3 konkretne działania, 1 hasło motywacyjne.

Przykłady: pomagamy sobie nawzajem, dbamy o porządek, szanujemy innych, jesteśmy odpowiedzialni.

5. Prezentacja (5 minut): Grupy przedstawiają swoje plakaty.

6. Podsumowanie (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Patriotyzm w szkole to...”
- „Mogę być patriotą, gdy...”
- „Nasza klasa powinna...”

Temat: Miłość do Ojczyzny a szacunek dla innych ludzi (tolerancja, brak uprzedzeń)

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- Uświadomienie uczniom, że patriotyzm łączy się z szacunkiem do innych ludzi.
- Kształtowanie postaw tolerancji, empatii i otwartości.
- Przeciwdziałanie uprzedzeniom i wykluczeniu.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest patriotyzm i tolerancja;
- rozumie znaczenie szacunku wobec innych ludzi;

- potrafi wskazać przykłady postaw tolerancyjnych i nietolerancyjnych;
- rozpoznaje skutki uprzedzeń;
- współpracuje w grupie i wyraża własne zdanie.

Metody pracy:

- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- analiza sytuacji,
- praca w grupach,
- metoda „prawda/fałsz”.

Środki dydaktyczne:

- tablica,
- kartki A3,
- karteczki samoprzylepne,
- przykładowe sytuacje (karty pracy).

Przebieg:

1. Część wstępna – „Co to znaczy patriotyzm?” (5 minut): Krótka rozmowa wprowadzająca. Nauczyciel zadaje pytania:

- Co znaczy kochać swoją Ojczyznę?
- Czy patriota musi lubić tylko ludzi z własnego kraju?
- Czy można być patriotą i szanować innych?

2. Wprowadzenie do tematu (10 minut): Nauczyciel wyjaśnia:

Patriotyzm to: miłość do Ojczyzny, troska o jej dobro, szacunek dla ludzi, którzy w niej żyją.

Tolerancja oznacza: akceptację różnic, szacunek dla innych poglądów, kultur i osób, brak uprzedzeń.

Patriotyzm nie oznacza niechęci do innych narodów.

3. Ćwiczenie – „Sytuacje z życia” (10 minut): Nauczyciel czyta sytuacje, uczniowie oceniają: właściwe/niewłaściwe

- Pomagam nowemu uczniowi z innego kraju
- Wyśmiewam kogoś, bo mówi inaczej
- Szanuję różne tradycje
- Nie rozmawiam z kimś, bo jest „inny”
- Współpracuję z każdym w grupie

Krótką dyskusją po każdym przykładzie.

4. Praca w grupach – „Szkoła bez uprzedzeń” (15 minut): Uczniowie tworzą plakat pt.: „Nasza klasa – miejsce szacunku i tolerancji”. Mają zawrzeć: 3 zasady szacunku, 3 zachowania tolerancyjne, 1 hasło klasowe.

Przykłady: nie wyśmiewamy innych, pomagamy sobie, słuchamy siebie nawzajem, jesteśmy otwarci na różnice.

5. Prezentacja (5 minut): Grupy przedstawiają swoje prace.

6. Podsumowanie (5 minut): Uczniowie kończą zdania:

- „Tolerancja oznacza...”

- „Patriotyzm i szacunek do innych to...”

„Dziś zrozumiałem/łam, że...”

3. Wydarzenia pozalekcyjne w szkole:

- **Akademie z okazji Świąt Narodowych** – uroczyste apele i przedstawienia przygotowywane przez uczniów z okazji ważnych wydarzeń historycznych, takich jak Święto Konstytucji 3 Maja, Narodowe Święto Niepodległości czy rocznica wybuchu II wojny światowej.

- **Inscenizacja/grupy rekonstrukcyjne danego wydarzenia historycznego** - uczniowie przygotowują krótkie przedstawienia lub biorą udział w pokazach grup rekonstrukcyjnych, prezentujących ważne wydarzenia z historii Polski.

- **„Dni historii Polski”** - cykl działań edukacyjnych obejmujących quizy historyczne, konkursy wiedzy oraz prezentacje poświęcone historii i kulturze naszego kraju.

- **Gra Terenowa** – zadania w różnych punktach szkoły – zagadki o historii. Zakończone ogniskiem i śpiewaniem pieśni patriotycznych

Konkursy patriotyczne dla klas 4-8

Konkursy recytatorskie:

a) **„Służę Mojej Ojczyźnie”** – konkurs recytatorski zachęcający uczniów do prezentowania utworów o tematyce patriotycznej.

b) **„Pieśń dla Ojczyzny”** – konkurs recytatorski polegający na tworzeniu i prezentowaniu pieśni o tematyce patriotycznej.

c) **„Wiersz o Ojczyźnie”** – konkurs recytatorski rozwijający wrażliwość na piękno języka polskiego i historię kraju.

Konkurs plastyczny:

a) **„Kocham Moją Ojczyznę”** – konkurs plastyczny promujący wartości patriotyczne oraz przywiązanie do tradycji narodowych.

- b) **„Patriotyczna Rabata”** – konkurs plastyczny, uczniowie przygotowują projekty rabat kwiatowych nawiązujących do symboli narodowych. Najlepszy projekt zostaje zrealizowany dzięki wspólnemu zaangażowaniu społeczności szkolnej, a w kolejnych latach rabata jest pielęgnowana i odnawiana.

Wycieczki edukacyjne – organizowanie wyjazdów do muzeów historycznych, miejsc pamięci narodowej oraz obiektów związanych z historią Polski w celu poszerzania wiedzy uczniów i rozwijania postaw patriotycznych.

Rajd „Ojcowie z Synami Śladami Żołnierzy Wyklętych” – wydarzenie integrujące rodziny poprzez wspólne poznawanie historii lokalnej i losów Żołnierzy Wyklętych.

Sesja popularnonaukowa:

„Miłość do Ojczyzny – skąd się bierze i w jaki sposób dajemy świadectwo?” – spotkanie poświęcone rozmowom o patriotyzmie, jego współczesnym znaczeniu oraz sposobach wyrażania miłości do Ojczyzny w życiu codziennym.

Spotkania edukacyjne:

Spotkania z weteranami i świadkami historii – uczniowie mają możliwość poznania historii Polski poprzez bezpośrednie rozmowy z osobami, które doświadczyły ważnych wydarzeń historycznych lub służyły Ojczyźnie.

4. Mikrośrodowiska:

- założenie szkolnej jednostki obrony terytorialnej + grupa rodziców wspierających
- tworzenie klasy mundurowej

Bibliografia:

Brózda K., *Aksjologia ojczyzny i patriotyzmu w kontekście materiałów dydaktycznych do szkoły podstawowej*, rozprawa doktorska, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2016, [https://repozytorium.ur.edu.pl/server/api/core/bitstreams/8a0c68bf-fd1f-4707-905a-](https://repozytorium.ur.edu.pl/server/api/core/bitstreams/8a0c68bf-fd1f-4707-905a-085907c7f664/content)

[085907c7f664/content](https://repozytorium.ur.edu.pl/server/api/core/bitstreams/8a0c68bf-fd1f-4707-905a-085907c7f664/content) (dostęp dnia 10.06.2026 r.)

Śliwerski B., „Teoretyczne podstawy wiedzy o kształtowaniu postaw patriotycznych”, *Edukacja Zawodowa i Ustawiczna*, nr 2 (2017), https://www.aps.edu.pl/media/3404623/12_eziu_2-2017_b_śliwerski.pdf (dostęp dnia

10.06.2026 r.)

Encyklopedia Aksjologii Pedagogicznej, red. K. Chałas, A. Maj, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2016.

Oświadczenie autorów:

Powyższe inspiracje do zajęć i projektów są oryginalnymi pomysłami autorek. Materiał został rozwinięty i zredagowany przy wsparciu narzędzi sztucznej inteligencji. Propozycje AI poddano krytycznemu wartościowaniu na podstawie własnej wiedzy oraz doświadczenia.

Mgr Marzena Mozgawa

Mgr Klaudia Naczke-Wójcik

Mgr Natalia Stajszczak